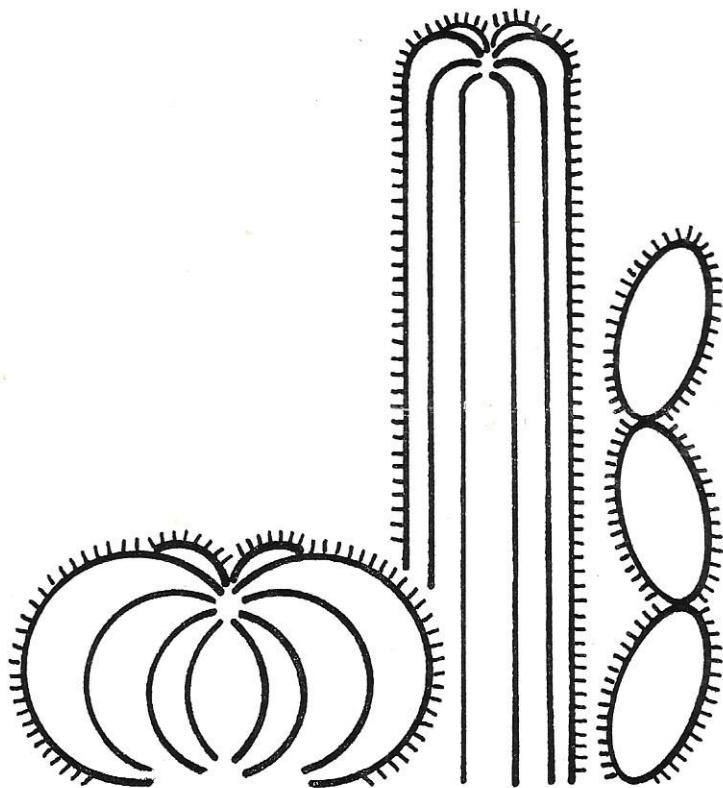

KAKTEJE IN SUKULENTE

Glasilo Društva prijateljev kaktej SR Slovenije

Ljubljana 13.-03.-1981

Številka 3

9

Leto

Glasilo KAKTEJE IN SUKULENTE: lastnik, izdajatelj in založnik je Društvo prijateljev kaktej SR Slovenije. Ponatis v celoti ali delno je dovoljen samo s privoljenjem društva ali posameznih avtorjev. Dopise in vprašanja v zvezi z glasilom pošljite na naslov odgovornega urednika: Engelbert Novak, dipl. inž., Titova 100, ali Valjavčeva 16, 61000 Ljubljana. Žiro račun društva: 50102-678-50727

I- I N F O R M A C I J E D R U Š T V A

1. S e s t a n e k :

Sestanek bo v petek,dnel 3.marca 1981 ob 17. uri

Sestanek upravnega odbora bo isti dan ob 16. uri in 30 minut

D n e v n i r e d :

1.Obvestila društva

2.Po trditev zaključnega računa za leto 1980

3.Letna skupščina

4.Predavanja

5.Diapositivi - tov.Meznarič

6.Razno

P r e d s e d n i k :

ing.Engelbert Novak

II. Gojitev kaktej in sočnic v marcu

Marec je mesec presajanja,izjeme so le kakteje,ki imajo že popke,odnosno ,ki že cvetijo - vse te bomo presajali po cvetenju.Pri presajanju ne smemo vzeti prevelikih lončkov,majhne in mlade kakteje raje presadi mo skupaj v večjo posodo,tako bodo bolje in hitreje rastle.Po presadi-tvi l do 2 tedna ne zalivamo.Dobro je,če so presajene kaktusi na toplej šem prostoru v vlažnem zraku in nekoliko zasenčene,pri taki vzgoji se hitreje zakoreninijo in tudi izgube so manjše.Paziti moramo na opoldansko sonce,to velja še predvsem,če so kakteje prezimile v bolj temnem prostoru,v tem primeru jih bomo rahlo zasenčili.Zalivamo še vedno precej previdno,praviloma le dopoldne;š bolje je,če sprva le pršimo z mlačno vodo.V zelo topnih dneh zračimo.Ko opazimo znake rasti je primerna temperatura med 18 in 25°.

V tem mesecu lahko tudi sezjemo,seveda pa moramo dodatno segrevati in osvetjevati z ustrezno svetlobo.

Tudi večino ostalih sočnic gojimo tako.Zalivamo jih pravtako malo,to je enkrat ali dvakrat v tem mesecu.

ing.Engelbert Novak

III. A t r a k t i v n e T i l a n d s i j e

Zadnje čase smo lahko pri nekaterih gojiteljih kaktej opazili tudi ne-navadne rastline,ki rastejo dobesedno iz zraka.Male,rozetaste,sivozele-ne rastline rastejo izpod stropa,na žicah ali pa nasajene na kakteje.To so tilancije (Tillandsia) iz družine Ananasovk (Bromeliaceae).Kakih 400 vrst je doma ravno tam kot kakteje,to je južni del severne

Amerike, srednja in južna Amerika. Redko rastejo med skalami ali v tleh, večinoma so epifitne rastline. Rstejo na drevju, vendar nikoli v gozdu. Koreneninski sistem jim služi le za oporo. Vse hranilne snovi črpajo luskaste dlačice na listih. Živijo od prahu in zračne vlage, ki jo z veliko "ihto" črpajo iz zraka. Ravno zaradi njenega načina življenja jo zlahka gojimo tudi doma. Potrebuje le svoj mir in tu in tam maloškropljenja. Rozetaste rastline so nekoliko bolj občutljive na vлагo in rade segnijejo. Posušijo se zlepa ne. Odtrgan list tudi leta dni še kaže znake življenja. Nikakor jih ne smemo pršiti s kakšnim listnim gnojilom. V takem primeru rastline v najkrajšem času propadejo.

Vzgoja do cvetenja ni težka. Cvetovi so kljub drobnosti zanimivi. Socvetje je nekako podbno ribjemu mišičju, ovršni listi so navadno rožnati, cvetovi so modre barve. Semena takoj vsejemo v mokro žagovino in prav kmalu se pokažejo mlade rastlinice. Še lažje jih razmnožujemo z odtrgavanjem poganjkev, ki jih nekatere vrste tvorijo na pretek. Njenostavneje jih gojimo skupaj s kaktejami, saj v domovini rastejo z njimi. Nekatere tilancije rastejo le z določenimi kaktejami. Tako na kakteji *Neobuxbaumia tetetzo* raste *T. makayana*, na *Pilosocerus gironensis* *T. disticha*, *T. latifolia* in *T. juncea*. V cvetličarnah lahko občasno kupimo *T. cyanea* z petuniasto modriimi cvetovi. Cveti nekaj tednov.

Najbolj je razširjena *T. usneoides* - bradačasta tilancija, ki je dobila ime po podobnosti z evropskim lišajem bradavcem (*Usnea barbata*). Raste v severni in južni Ameriki do Čila in Argentine. Naseli se pogosto na telefonske žice. V času deževja se tako napije vode, da s svojo težo potrga žice in imajo oblasti z njenim odstranjevanjem obilo preglavic.

V Sloveniji prodajata tilancije dva gojitelja : Grašič iz Seče pri Portorožu in Hrovatin iz Ljubljane. Cene so pa kar zasoljene, saj rastejo od 300 Din naprej glede na velikost in težavnost vzgoje.

J u r e S l a t n e r

IV. Mammillaria hahniana -Werdermann

Njen prvi opis je izšel leta 1929 izpod peresa nemškega botaničarja Erika Werdermanna v reviji "Monatschrift der DKG" pod naslovom "nova beloglava mamilarija iz Mehike. Poslal mu jo je lovec na kakteje Schmoll kot svoje najnovejše odkritje. Ime je dobila po Hahnu, zasluženem zbiralcu kaktej iz Berlina.

Telo se razrašča v blazinice, redko ostaja posamično, v višino doseže do 9 cm, premer je do 10 cm. Nadzemni del sedi na kratkem stisnjennem vratu po sejanemu z ostanki edmrlih bradavic, tako da izgleda kot nalahno stisnjena krogla. Teme je nekoliko pogreznjeno, je volnato in posejano z kratki-

mi nežnimi ščetinastimi bodicami. Izredno številne in tesno stisnjene bradavice so sveže zelene barve, so betčaste in vsebujejo mlečni sok. Mlade arome so poraščene z kratko volno ki postane rjavo filcasta in kmalu odpade. Aksile imajo belo volno in mnogoštevilne bele ščetine katere daleč nadraščajo bradavice. Obrobnih bodic je 20 do 30, dolge so 5 do 15 mm, so bele in lasaste, nekoliko nakodrane ter medsebojno prepletene, stoje bolj radialno in so krajše kakor sšetine aksil. Normalno ima po eno srednjo bodico včasih pa tudi 2-4, so pokončno stoječe, 5-8 mm dolge in umazano bele barve z ravno in ostru konico, ki je temnejše do rdečkaste rjave barve.

Cvetovi so majhni in lijakasti s premerom do 13 mm in se mnogoštevilno pojavijo v obliki venca okoli temena. Plodnica je mala in sedi globoko v aksili. Cvetna cev je bledo zelena posejana je z zelenimi luskinami, katere prehajajo v venčne liste nadahnjeno vinsko rdeče barve. Notranji venčni listi so bleščeče vinsko rdeči, so suličasti z resastim robom. Praščične niti so ob bazi beli in proti vrhu prehajajo v vinsko rdečo barvo. Prašnice so bledo zlato rumene barve. Vitki pestič je ob bazi tudi bele barve ki prehaja v vinsko rdeče, nosi pet brazd, ki so svetlo rumeni z rdečkastimi žilicami. Zreli plod je betičast in purpurno rdeč, dolg do 8 in širok do 5 mm. Seme je rjavo in do 1,5 mm veliko, povrhnjica je posejana z grbicami ali bradavicami. Za kaljivo seme potrebujemo vsaj dve rastlini.

M. hahniana dobimo do preko 2.000 m na Sierra de Jalpan v državi Queretaro v Mehiki. Poznamo več variacij, predvsem *M. giseliana*, ki so jo opisali že 1. 1935. Ta se od prej navedenih razlikuje po tem, da ima do 40 obrobnih bodic medtem ko dlačice iz aksil dosežejo le do 15 mm. Opisovanje teh kot posebnih variacij pa je najbrž neupravičljiva, ker je *M. hahniana* v pogledu dolžine aksilnih dlačic zelo variabilna. To se nanaša predvsem na primerke ki rastejo v prirodnem ambientu, med tem ko opažamo pri rastlinah pri gojitevijih precej slabšo poraščenost, tako da se v pogledu lepote ne morejo primerjati z naravnimi.

Hunt pa je šel v drugo skrajnost, ko je leta 1978 objavil (A.f.M. Sonderheft), da se *M. hahniana* in *M. woodsi* ne moreta medsebojno ločiti in zaradi tega *M. woodsi* pripaja *M. hahniani* kot sinonim. To pa v nobenem primeru ne bo držalo, ker obe vrsti že na prvi pogled lahko ločimo po tem, da imajo vse forme *M. hahniane* srednjo bodico, ki je umazano bela, katere konica nikoli ne prehaja v črno. Njene obrobne bodice so finejše in tudi cvetovi so nežnejši. Bradavice pri *M. woodsi* so večje, srednje bodice so znatno daljše, ob bazi so po večini roza a nikoli bele, njih konica pa je skoraj vedno črna.

Pri gojitvi te vrste ni težav, dobro uspeva v navadni mešanici za kaktee. Poleti jo lahko gojimo tudi zunaj, vendar bo pod stekлом bogatejše cvetela. Razmnožujemo jo s semenami, sejančki rastejo dokaj počasi. Cveteti prične navadno v četrtem letu starosti.